

Muzeum Polskich Formacji Granicznych

<https://muzeumsg.strazgraniczna.pl/muz/formacje-ochrony-granic/biografie/1918-1939/kadra/g-j/antoni-garbacki/34750.Antoni-Garbacki.html>
2024-07-16, 15:43

Antoni Garbacki, podoficer zawodowy żandarmerii KOP. Urodził się 4 kwietnia 1900 r. w Leżajsku (pow. Łańcut), w rodzinie Stanisława i Marii. Jego ojciec zajmował się kowalstwem artystycznym, a on sam także, pod okiem ojca uczył się zawodu kowala. Jako ochotnik wstąpił do Wojska Polskiego w 1919 r. (lub 1920 r.) i został przydzielony do kompanii etapowej w Łańcutcie. Następnie przeniesiono go do służby w żandarmerii krajowej w Lublinie. W okresie od 1 marca do 30 kwietnia 1920 r. był na kursie żandarmów próbnych 6. Dywizjonu Żandarmerii, który ukończył z wynikiem b. dobrym. Po jego ukończeniu awansowany do stopnia kaprała, a następnie żandarma i st. żandarma (odpowiednik plutonowego). Po mianowaniu podoficerem zawodowym, przydzielony był do kadry szwadronu zapasowego 10. Dywizjonu Żandarmerii w Przemyślu. Następnie otrzymał przydział do Plutonu Żandarmerii „Jarosław” w tym dywizjonie. W okresie 3 sierpnia – 30 września 1922 r. oddelegowany był na kurs doszkolenia w szwadronie zapasowym 10. Dywizjonu Żandarmerii, który ukończył z wynikiem dostatecznym. Po powrocie przydzielono go do Plutonu Żandarmerii „Przemyśl”. W okresie od 1 października 1923 r. do 5 lipca 1924 r. był elewem V kursu podoficerskiego Centrum Wyszkozenia Żandarmerii w Grudziądzu. Po jego ukończeniu pełnił służbę w Plutonach Żandarmerii „Stryj” i „Jarosław”. Mianowany tytularnym wachmistrzem (odpowiednik sierżanta).

Rozkazem MSWojsk z 19 marca 1927 r. został przeniesiony do KOP i przydzielony do Plutonu Żandarmerii KOP przy 6. (Wileńskiej) Brygadzie KOP w Wilnie. 9 września 1927 r. objął stanowisko komendanta Posterunku Żandarmerii KOP przy 21. Batalionie KOP w Niemenczynie. W tym czasie przedłużono mu służbę zawodową w I grupie podoficerów liniowych i przyznano prawo do noszenia szewronu typu szerokiego. 1 listopada 1928 r. został awansowany do stopnia rzeczywistego wachmistrza. Z dniem 1 stycznia 1934 r., jako tytularny st. wachm. został awansowany na stopień rzeczywisty st. wachmistrza.

W lutym 1936 r. dowódca Batalionu KOP „Niemenczyn” zatwierdził go w składzie zarządu teatru żołnierskiego, w którym pełnił funkcję pierwszego reżysera. 10 lutego 1936 r. został przeniesiony do Plutonu Żandarmerii KOP „Polesie” z przydziałem do Posterunku Żandarmerii KOP przy Batalionie KOP „Rokitno”. W ramach pełnionej służby na Polesiu, realizował ważne zadania z zakresu patrolowania rejonu Pułku KOP „Sarny”, na terenie którego prowadzone były prace specjalne związane z budową Rejonu Umocnionego „Sarny”. Uczestniczył m.in. w kontrolach pociągów przejeżdżających przez rejon prac specjalnych i prowadził ważniejsze dochodzenia. W okresie od 10 sierpnia do 16 września 1937 r. pełnił służbę bezpieczeństwa przy zgrupowaniu Brygady KOP „Polesie” podczas letnich manewrów. 31 grudnia 1936 r. na podstawie wyników strzelań, komendant powiatowy Przysposobienia Wojskowego (PW) KOP „Sarny” nadał mu srebrną Odznakę

Strzelecką II klasy. 4 stycznia 1939 r. rozkazem dowódcy KOP przeniesiono go do plutonu Żandarmerii przy Pułku KOP „Wilno” z przydziałem do Posterunku Żandarmerii przy Batalionie KOP „Niemenczyn”.

Antoni Garbacki za zgodą przełożonych, 15 stycznia 1927 r. zawarł związek małżeński z Salomeą Szkodzińską. W 1927 r. urodziło się ich pierwsze dziecko: Maria Łucja (1927-1992), a w 1930 r. syn Jan (1930-2013). Wachmistrz Garbacki był kilkakrotnie odznaczany: rozkazem nr 108 z 8 listopada 1928 r. nadano mu prawo do Medalu Pamiątkowego „Za wojnę 1918-1921”; rozkazem z 11 grudnia 1928 r. nadano Medal „Dziesięciolecia Odzyskanej Niepodległości”. W lutym 1930 r. na wniosek dowódcy plutonu Żandarmerii KOP „Wilno” został wyróżniony przez dowódcę KOP nagrodą pieniężną (60 zł) „za przykładowe pełnienie służby”. Zarządzeniem prezesa Rady Ministrów ogłoszonym w Dzienniku Personalnym MSWojsk nr 13/34 za „zasługi w służbie ochrony pogranicza” nadano mu brązowy Krzyż Zasługi. Zarządzeniem ministra spraw wojskowych z 11 marca 1938 r. nadano mu Brązowy Medal „Za Długoletnią Służbę”.

Przydział mobilizacyjny we wrześniu 1939 r. – nieustalony, przypuszczalnie służył w plutonie Żandarmerii KOP „Wilno”. Po zakończeniu działań wojennych, ukrywał się w Wilnie i utrzymywał się z pracy u zaprzyjaźnionego piekarza. Aresztowany trafił do więzienia na Łukiszkach w Wilnie. Po aneksji Litwy, 6 sierpnia 1940 r. został aresztowany przez NKWD i zesłany do kopalni węgla w Workucie, za kołem polarnym. Po zwolnieniu z gułagu na mocy układu Sikorski-Majski (30 lipca 1941 r.), trafił do Armii Polskiej w ZSRR z przydziałem do żandarmerii. W 1942 r. skierowany do Ewakuacyjnej Stacji Zbornej w Krasnowodsku i przydzielony do Samodzielnego plutonu Żandarmerii. Po ewakuacji do Iraku, służył w żandarmerii Armii Polskiej na Wschodzie. Awansowany na chorążego został przydzielony do 2. Szwadronu Żandarmerii Etapów. Wraz z 2. Korpusem Polskim gen. Władysława Andersa brał udział w walkach we Włoszech. Był przydzielony kolejno do 17 i 11 Szwadronu Żandarmerii. W okresie od 23 sierpnia do 3 września 1943 r. był dowódcą plutonu w Wydzielonym Szwadronie Żandarmerii przy Zgrupowaniu Kawalerii 2. Korpusu Polskiego podczas akcji bojowej nad rz. Metauro i Foglia oraz w m. Pessaro. Od 11 listopada 1945 r. służył w Etapowym Szwadronie Żandarmerii z krótkimi przerwami na pobyt w Szpitalu Wojskowym nr 3. Rozkazem z 5 listopada 1945 r. kwatermistrza 2 Korpusu Polskiego został przydzielony do Szwadronu Regulacji Ruchu stacjonującego w m. Porto S. Giorgio. Po przybyciu 25 listopada objął funkcje szefa szwadronu. W tym czasie oddział realizował zadania związane z okupacją Włoch. 2 kwietnia 1946 r. nadano mu Odznakę Żołnierzy Żandarmerii 2 Korpusu Polskiego. Otrzymał także prawo do noszenia Odznaki Pamiątkowej 2 Korpusu (1946 r.). Za udział w II wojnie światowej, był odznaczony polskim Medalem Wojska (1946 r.) oraz brytyjskimi: Gwiazdą Za wojnę 1939-1945 (1945 r.) i Gwiazdą Italii (1945 r.). W dniach 8 – 14 sierpnia 1946 r. szwadron został dyslokowany do Wielkiej Brytanii, do obozu Overton (Hampshire); 30 września 1946 r. został oddelegowany do 2. Szwadronu Żandarmerii Londyn, który pełnił służbę przy dowództwie armii w Londynie (20 grudnia został przeniesiony na stałe). Po rozformowaniu Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie, pozostał na emigracji w Wielkiej Brytanii i pracował w Londynie.

Żona Salomea wraz z dwójką dzieci, w czasie wojny przebywała w Niemenczynie. W lutym 1945 r. została repatriowana (wysiedlona) do Polski i skierowana do Leżajska, gdzie rodzina posiadała dom i kawałek gruntu. W marcu 1949 r. na stałe zamieszkała w Zabrze. Mieszkanie rodziny, ze względu na jej kontakty z „zachodem” było kilka razy rewidowane.

Dopiero w 1956 r. Antoni Garbacki powrócił do Polski. Pracował w gastronomii, jako kierownik lokali w Zabrze. Syn Jan Garbacki (1930-2013) po ukończeniu studiów inżynierskich pracował w Biurze Projektów Przemysłu Hutniczego „Biprohut” przy inwestycjach związanych z projektowaniem i budową Huty „Katowice”, natomiast córka Maria Mleczo (1927-1992) była księgową w browarze w Zabrze. Antoni Garbacki zmarł 17 grudnia 1973 r. został pochowany na Cmentarzu Św. Anny w Zabrze.

Opracował: **Artur Ochał**

